

Kendelse
af
29. marts 2016
i
afskedigelsesnævnsagen FV 2015.0144:

FOA Fag og Arbejde
som mandatar for

A

og

B

(advokat Christian Holm Madsen)

mod

Midttrafik

(advokat Jørgen Vinding)

1. Uoverensstemmelsen

Denne sag angår, om det var uberettiget, at Midttrafik den 11. april 2013 bortviste billetkontrollør B og opsagde billetkontrollør A til fratrædelse med overenskomstmæssigt varsel med henvisning til forhold begået den 10. oktober 2012, og om der derfor, som påstået af FOA som mandatar for A og B, skal tilkendes A 175.854,24 kr. (maksimal godtgørelse i henhold til § 17, stk. 7, i overenskomst for trafikkontrollører m.v.) og B 383.843,25 kr. (erstatning for løn i opsigelsesperioden og maksimal godtgørelse i henhold til § 17, stk. 7, i overenskomsten), begge beløb med nærmere angivne renter, eller om Midttrafik skal have medhold i sin påstand om frifindelse.

2. Sagens behandling

Sagen er den 16. marts 2016 forhandlet for et afskedigelsesnævn med undertegnede, fhv. højesteretspræsident Børge Dahl, som formand og opmand og følgende sidedommere: juridisk konsulent Lana Nabulsi Al-Asadi og sektornæstformand Jan Nonboe, begge FOA, og kontorchef, cand. jur. Karsten Thystrup og konsulent Jesper Lykke Christensen, begge KL.

Der blev under forhandlingen afgivet forklaring af A og B samt Birgitte Østergaard Lykke, cand. jur., gruppeleder/HR-partner i Midttrafik siden marts 2013.

Da der efter procedure og votering ikke blandt de partsudpegede medlemmer af afskedigelsesnævnet var flertal for en afgørelse, skulle denne træffes af opmanden, som med en nærmere begrundelse tilkendegav, at sanktioneringen af begge havde været berettiget, og at Midttrafik derfor ville blive frifundet for de rejste krav.

Parterne var enige om, at sagen kan afsluttes med kendelse uden fuldstændig sagsfremstilling og gengivelse af de afgivne forklaringer og parternes procedurer.

3. Opmandens bemærkninger

3.1. Begivenhedsforløbet

3.1.1. B blev den 15. juni 2009 ansat som billetkontrollør i Midttrafik. A blev den 12. september 2011 ansat som billetkontrollør tidsbegrænset til den 11. september 2012 – en ansættelse, der senere blev forlænget til den 31. december 2013.

3.1.2. Midttrafiks billetkontrollører er udstyret med en såkaldt PDA, som giver adgang til CPR-registeret, og som skal benyttes af billetkontrollørerne i deres arbejde ved personkontrol i forbindelse med udskrivning af en afgift, når en passager uden billet ikke kan identificere sig med billedlegitimation. Denne benyttelse består i 1) indtastning af de identitetsoplysninger, som passageren giver, for at se om der er et match, og 2) hvis det ikke er tilfældet, da at spørge passageren en gang mere og tjekke det indtastede, og 3) hvis der stadig ikke er et match, at tilkalde politiet.

PDA'en giver bl.a. mulighed for i CPR-registeret at søge fødselsdato, navn og postnummer. Trykker man menu og vælger detaljer, kan man komme ind i vedkommendes stamoplysninger, dvs. bl.a. få oplysning om, hvem der ellers bor på adressen, vedkommendes forældre og børn mv..

3.1.3. Det lægges efter bevisførelsen til grund, at Midttrafik ved ansættelse af trafikkontrollører har en procedure, hvorefter en nyansat skal underskrive følgende:

”Erklæring vedr. adgang til cpr.-registeret

Undertegnede medarbejder _____ bekræfter herved at være gjort bekendt med

- at min adgang til cpr.-registeret alene må anvendes til tjenstlige formål, f.eks. tjek af identifikation
- at jeg på ingen måde må videregive oplysninger, som jeg bliver bekendt med via cpr.-registeret
- at min tavshedspligt ikke ophører ved udtrædelse af tjenesten.
- at misbrug af eller uretmæssig videregivelse af oplysninger kan få konsekvenser for ansættelsesforholdet.

Straffelovens § 152.

Den som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Begås det i stk. 1 nævnte forhold med forsæt til at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, eller foreligger der i øvrigt særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 2 år. Som særligt skærpende omstændighed anses navnlig tilfælde, hvor videregivelsen eller udnyttelsen er sket under sådanne omstændigheder, at det påfører andre en betydelig skade eller indebærer en særlig risiko herfor.

Stk. 3. En oplysning er fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.

Højbjerg, den

Medarbejderens underskrift”

B underskrev et par dage efter at være blevet ansat erklæringen, men har med henvisning til ordblindhed forklaret, at han ikke læste den, og også forklaret, at den ikke blev gennemgået af hans leder.

Det kan ikke lægges til grund, at A har underskrevet en sådan erklæring, da hun bestrider at have fået den præsenteret, og da Midttrafik ikke er i besiddelse af en erklæring med hendes underskrift.

Ud over erklæringen forelå før denne sag ingen skriftlig instruks om trafikkontrollørernes brug af CPR-registeret.

3.1.4. Billetkontrollører i Midttrafik bliver undervist i brugen af PDA'en, og hvordan man slår op i CPR-registeret. Ifølge A og B blev de ikke undervist i, at der var begrænsninger med hensyn til, hvad de måtte slå op – tværtimod har de forklaret, at de fik at vide, at de kunne øve sig på et eller andet CPR-nummer, deres eget eller et andet, hvem som helst. De fik at vide, at der var tavshedspligt, og at de ikke måtte videregive oplysninger uden for firmaet. Af fremlagt undervisningsmateriale fremgår, at der i undervisningen bl.a. har været anvendt et CPR-nummer tilhørende underviseren.

3.1.5. Den 10. oktober 2012 sad B og A efter afsluttet kontrol af en bus sammen med en tredje – mandlig – kontrollør i en tjenestebil i et område, hvor C bor. Det lægges i overensstemmelse med As og Bs forklaringer og det i øvrigt foreliggende til grund, at samtalen faldt på C, som den tredje kontrollør fandt lækker og var lun på og gerne ville have en date med. Den tredje kontrollør mente imidlertid, at hun nok var for ung til ham.

Hertil sagde B, at det kunne de hurtigt finde ud af, hvorefter han på sin PDA gik i gang med at søge hende i CPR-registeret for på den måde at få fastlagt hendes alder. Da han ikke kunne finde Cs data, tog A over. Efter et antal forsøg fandt hun C. Hun nøjedes ikke med at konstatere fødselsår, men gik ind i stamdata. A bestrider ikke at have været inde i stamdata, men husker det ikke. Hverken hun eller B husker, hvad de skulle bruge stamoplysningerne til. Som mulig forklaring angiver A, at det jo kan have været for at se, om C havde en mand, idet det jo så måske var bedre for kollegaen at glemme at komme ud med hende.

Af en oversigt over Bs og As opslag i CPR-registeret fremgår, at søgningen blev indledt af B kl. 12:51:18, at han i løbet af de næste 3-4 minutter kontinuerligt foretog 14 opslag på C, og at A derefter frem til kl. 13:05:12 kontinuerligt foretog 46 opslag – de første fem på navnet C, resten på C. Opslaget kl. 13:05:12 var i Cs stamoplysninger.

3.1.6. I marts 2013 meddelte en billetkontrollør lederen af billetkontrollørerne, at der var kontrollører, som slog ledelsen op i CPR-registeret. Midttrafik bestilte på den baggrund logfiler hos CPR 6 måneder tilbage. Det var ved gennemgang af disse logfiler, at ledelsen blev bekendt med de opslag, som B og A foretog den 10. oktober 2012 vedrørende C. Lederen af kontrollørerne kontaktede efter konstateringen heraf den 18. marts 2013 HR-partner Birgitte Østergaard Lykke. Gennemgangen af logfilerne, som omfattede Midttrafiks og dermed samtlige medarbejders opslag, viste i øvrigt kun helt sædvanlige opslag i forbindelse med identitetskontrol.

3.1.7. Med breve af 20. marts 2013 indkaldte Midttrafik – ved HR-partner Birgitte Lykke – B og A til tjenstlig samtale. Der er i brevene henvist til gennemgangen af CPR-logfilerne for den 10. oktober 2012. Det hedder i brevene i øvrigt bl.a.:

”Midttrafik har derfor en begrundet mistanke om, at du har misbrugt din adgang til cpr. registret, idet denne adgang alene må anvendes til tjenstlige formål, hvilket du er blevet informeret om ved din ansættelse.

...

Midttrafik er af den opfattelse, at der foreligger skærpende omstændigheder i sagen, der kan berettige til en bortvisning.

...

En beskrivelse af de faktiske omstændigheder i sagen fremgår af vedlagte notat med bilag. Du opfordres til at tage en bisidder med til mødet.”

3.1.8. Den 21. marts 2013 blev der afholdt tjenstlige samtaler. I samtalerne var både A og B ledsaget af Else Pedersen, FOA. Ifølge referaterne erkendte både A og B, ”at det var en dum handling”, som de ”aldrig ville gøre igen”. A oplyste i øvrigt, at hun aldrig havde underskrevet en erklæring om misbrug af systemet.

3.1.9. Den 22. marts 2013 sendte Midttrafik partshøringsskrivelser til B og A om henholdsvis bortvisning og opsigelse. Birgitte Lykke har forklaret, at Midttrafik ikke kunne finde den erklæring vedrørende adgang til CPR-registeret, som A skulle have skrevet under, hvorfor de i forhold til hende valgte opsigelse i stedet for bortvisning.

3.1.10. FOA Aarhus afgav på vegne af A og B høringssvar. FOA fandt på ingen måde sanktionerne rimeligt begrundet og lagde i den forbindelse særlig vægt på bl.a.:

”At opslaget i cpr-registret udelukkende fandt sted med det formål at være behjælpelig med at undersøge, om C kunne være et realistisk romantisk match for en kollega, som var med i tjenstebilen og som umiddelbart forud for opslagene havde udtrykt interesse for C i den henseende.

At opslaget i cpr-registret ikke er blevet anvendt til andet end den i situationen umiddelbare vurdering af den ovennævnte matchmulighed.”

3.1.11. Midttrafik bortviste ved brev af 11. april 2013 B med henvisning til bl.a., at ”tillidsforholdet mellem dig og Midttrafik er forrykket på en sådan måde, at samarbejdet må ophøre med øjeblikkelig virkning.”

Midttrafik sendte – ligeledes den 11. april 2013 – et brev til A om ”opsigelse på grund af manglende tillid”.

På begæring af FOA blev der den 25. april 2013 afholdt forhandlinger mellem Midttrafik og FOA om henholdsvis B og A.

I brev af 30. april 2013 fra Midttrafik til FOA Aarhus fastholdt Midttrafik bortvisningen af B og opsigelsen af A.

I breve af 17. maj 2013 begærede FOA, at der i begge sager blev nedsat et afskedigelsesnævn. FOA indbragte sagerne for afskedigelsesnævn ved klageskrift af 30. januar 2015. Forinden havde advokat Christian Holm Madsen den 17. december 2014 over for advokat Søren Skjerbek, Advokatfirmaet Norrbom Vinding, oplyst, at han på vegne FOA ville udarbejde klageskrifter i sagerne. Det blev i den forbindelse aftalt, at såfremt sagerne formelt blev videreført inden udgangen af januar 2015, ville Midttrafik i forhold til fristoverskridelser og passivitet alene gøre de(n) hidtil indtrådte fristoverskridelse(r) og den hidtil udviste passivitet gældende. I en e-mail af 19. december 2014 fra advokat Søren Skjerbek til bl.a. advokat Christian Holm Madsen blev det anført:

”Men bare så vi undgår enhver tvivl, er synspunktet fra vores side, at der allerede nu er sprunget en eller flere frist(er) og/eller udvist passivitet i en eller flere af sagerne, hvilket vil blive gjort gældende, såfremt I søger at videreføre sagerne.”

3.1.12. Under sagen er fremlagt logfiler fra CPR-registeret længere tilbage i tiden end de 6 måneder, Midttrafik i første omgang rekvirerede. En gennemgang har afdækket yderligere én afvigelse fra sædvanlige opslag i forbindelse med identitetskontrol.

Den 20. februar 2012 har B over en periode på 10 minutter foretaget opslag vedrørende C. Han har herom forklaret, at han ikke husker at have gjort det. Han har yderligere forklaret, at han højst sandsynligt har stået og snakket med en kollega og så slået hende op. Det har kun været for øvelsens skyld. Han har også forklaret, at han ingen problemer havde med at bruge PDA'en.

B har i øvrigt under den mundtlige forhandling for første gang i sagsforløbet forklaret, at C på et månedsmøde, inden A blev ansat, havde sagt til kontrollørerne, at de kunne øve sig på hende, hun havde intet at skjule. Han har som årsag til ikke at have nævnt dette tidligere forklaret, at han havde fortrængt det og først kom i tanke om det et halvt års tid efter fyringen og først for nylig har sagt det til FOA.

Birgitte Lykke har forklaret, at det forekommer hende helt usandsynligt, at C skulle have sagt noget sådant, eftersom denne er et meget privat menneske, og kontrollørerne, hvis de har behov for at øve sig, lige så godt kan gøre det på egne data.

3.1.13. Datatilsynet har i en afgørelse af 18. juli 2015 taget stilling til en klage indgivet af FOA Aarhus på vegne navngivne medarbejdere over Midttrafiks behandling af personoplysninger i forbindelse med kontrol af medarbejderes opslag i CPR-registeret. Det hedder i afgørelsen bl.a.:

”Ved mistanke om misbrug af adgang til personoplysninger er det endvidere Datatilsynets opfattelse, at myndigheden må og skal undersøge dette. En myndighed, der ignorerer en mistanke om misbrug, vil således eventuelt kunne kritiseres for ikke at have levet op til persondatalovens sikkerhedskrav.

Det er i den forbindelse Datatilsynets opfattelse, at nødvendigheden af at undersøge muligt misbrug af adgang til personoplysninger foreligger uafhængigt af, hvilke erklæringer eller informationer der i øvrigt måtte være anvendt eller givet hos myndigheden. Efter tilsynets opfattelse kan det i denne sag derfor ikke tillægges betydning, om medarbejderne har skrevet under på eller forstået en erklæring af et givent indhold.

...

Datatilsynet har på denne baggrund ikke umiddelbart anledning til at udtale kritik af Midttrafiks gennemgang af logfiler.”

3.2. Opmandens bedømmelse

3.2.1. Der er under sagen, navnlig i skriftvekslingen, fremkommet oplysninger om Midttrafik som en arbejdsplads med spændinger. I klageskriftet er det således anført, at den foreliggende sag ”skal ses i sammenhæng med en række andre sager, hvor Midttrafik gennem en periode fra 2012 og frem systematisk har sanktioneret aktive FOA-medlemmer, kritikere af ledelsen samt medarbejderrepræsentanter ansættelsesretligt i form af tjenstlige forhør, afskedigelser og bortvisninger”. Der er imidlertid ikke under sagen fremkommet noget, som giver belæg for noget sådant af betydning for afgørelsen af den foreliggende sag. Hovedspørgsmålet under sagen er, om den adfærd, B og A udviste den 10. oktober 2012, kan berettige den foretagne ansættelsesretlige sanktionering.

3.2.2. FOA har anført, at Midttrafik har udvist retsfortabende passivitet. Der gik mere end 5 måneder fra det udviste forhold til påtalen, og det er uklart, hvornår Midttrafik fik mistanke.

Hertil bemærker opmanden, at det efter bevisførelsen må lægges til grund, at ledelsen i Midttrafik først i marts 2013 fik en oplysning, som kunne give anledning til mistanke, og at Midttrafik straks gjorde, hvad der må anses for nødvendigt og hensigtsmæssigt til afklaring, og i det videre forløb forfulgte det skete med en fremdrift, som ikke kan kritiseres. Der er i det hele ikke fremkommet noget, som giver grundlag for at tage FOA's synspunkt om retsfortabende passivitet til følge.

Noget andet er, at tiden mellem et forhold og dets påtale kan spille en rolle for bedømmelsen af dets grovhed.

3.2.3. Midttrafik har anført, at FOA, B og A har udvist retsfortabende passivitet ved efter den 17. maj 2013 at have begæret afskedigelsesnævn nedsat at have forholdt sig passive indtil den 17. december 2014.

Hertil bemærker opmanden, at der ikke er fremkommet oplysninger om det i perioden passerede, som har kunnet give Midttrafik grundlag for i passiviteten at indlægge et afkald på den begærede afskedigelsesnævnsbehandling. Der er i øvrigt ikke i overenskomstens regler om afskedigelsesnævn andre fristregler end den, at FOA's krav om afskedigelsesnævn med kopi til KL efter § 17, stk. 5, skal være fremsat inden en måned efter forhandling med afskedigelsesmyndigheden i henhold til § 17, stk. 4. Midttrafiks synspunkt om retsfortabende passivitet kan herefter ikke tages til følge.

Noget andet er, at det forhold, at tiden går, kan få betydning for f.eks. mulighederne for at føre bevis og bedømmelsen af de beviser, der fremkommer.

3.2.4. Arbejde som billetkontrollør med beføjelse til at udskrive afgifter til passagerer uden billet og adgang til i den forbindelse at gøre brug af personfølsomme oplysninger i CPR-registeret må anses for en betroet stilling med krav om ansvarlighed og pålidelighed. Hensynet til privatlivets fred og beskyttelse af personfølsomme oplysninger er en samfundsmæssig grundværdi, og det må anses for almen viden, at billetkontrollører ikke må bruge deres adgang til personfølsomme oplysninger i CPR-registeret på nogen som helst anden måde end som led i deres arbejde eller i

noget som helst andet øjemed end, hvad arbejdet kan begrunde. Der er da heller ikke ved en gennemgang af Midttrafiks logfiler fra CPR-registeret fundet andre tilfælde af ikke-tjenstlig søgning end de forhold, som er begået af A og B.

En billetkontrollørs anvendelse af CPR-registeret i privat øjemed og dermed forbunden krænkelse af persondatasikkerhed og privatlivets fred indebærer efter det anførte en misligholdelse af ansættelsesforholdet. Der henvises herved til Østre Landsrets dom af 21. september 1992 i sag 1. afd. a.s. nr. 305/1991. Sagen angik en ansat i en offentlig institution, som var autoriseret som bruger af CPR-registeret. På sin private bopæl modtog han en tilsigelse fra folkeregisteret i anledning af, at han ikke havde meldt flytning. Han tog tilsigelsen med ind på sit arbejde, hvor han efter en søgning i CPR-registeret påtegnede tilsigelsen på følgende måde:

”Jeg har selv terminaladgang til cpr-registeret, og har konstateret, at mange – især yngre kvinder – ikke er folkeregisteret på den adresse, hvor de rent faktisk bor.

Jeg skal anmode om at blive registreret på samme måde som cpr. xx xx xx – xxxx – den tidligere revisor for Vognmandsruten – Københavns kommune 32 99 99 København V.

M.v.h.

[NAVN]”

Det hedder i landsrettens begrundelse bl.a.:

”Det lægges efter bevisførelsen til grund, at appellanten til brug ved besvarelsen af folkeregisterets tilsigelse, der angik hans private forhold, har anvendt oplysninger, som han havde og skaffede sig i kraft af sin særlige adgang til CPR-registeret.

Selv om oplysningerne kun blev videregivet til folkeregisteret, hvor sådanne oplysninger var registreret, findes appellantens handling at være et sådant tillidsbrud, at bortvisningen var berettiget.”

Ved bedømmelsen af grovheden spiller det en rolle, om virksomheden har udstukket klare retningslinjer og gjort det tydeligt, at misbrug af adgangen til CPR-registeret kan få ansættelsesretlige konsekvenser. Det spiller også en rolle, hvad der nærmere karakteriserer det begåede forhold.

FOA har anført, at der er tale om et enkeltstående harmløst forhold, som er sanktioneret uforholdsmæssigt hårdt. De valgte sanktioner er ikke rimeligt begrundet. Der er tale om en overreaktion fra Midttrafiks side. FOA har herved navnlig henvist til, at det blot drejede sig om at undersøge, om Midttrafiks C var et realistisk romantisk match for en kollega, som var med i tjenestebilen, og som havde udtrykt interesse for C i den henseende.

Hertil bemærker opmanden, at det i sig selv må anses for en alvorlig misligholdelse, at de to billetkontrollører i 15 minutter uden arbejdsmæssig grund søgte oplysninger om en person i CPR-registeret. Som tillidsbrud betragtet må forholdet anses for groft derved, at søgningen angik en overordnet, som har et indlysende krav på beskyttelse mod et sådant utilbørligt indkig i sine private forhold som det, der fandt sted. Der blev ikke kun søgt oplysninger om hendes alder, som nok let kunne fås på anden vis, og som hun selv efterfølgende har oplyst til B.T. Der blev også lukket op ind til hendes stamoplysninger. Det bemærkes i den forbindelse, at det, der er fremkommet under sagen, ikke giver holdepunkt for at lægge til grund som formildende omstændighed, at der skulle være faldet udtalelser på et personalemøde eller under undervisning i brugen af PDA, som skulle kunne forstås derhen, at sådan søgning i CPR-registeret ville være helt i orden. Tværtimod må denne form for søgning anses for at ligge helt uden for, hvad systemet med nogen rimelighed kunne tænkes anvendt til.

Forholdet blev begået den 10. oktober 2012 og opdaget i marts 2013 og straks påtalt. Midttrafik kan ikke bebrejdes, at det ikke blev opdaget tidligere, og der er ikke gået så lang tid inden påtale, at dette kan påvirke sanktioneringen.

B var en erfaren medarbejder, som kendte systemet og uden problemer brugte det til de arbejdsmæssige opgaver. For hans vedkommende er det ved en bedømmelse af grovheden en skærpende omstændighed, at han ved ansættelsen underskrev den erklæring vedrørende adgang til CPR-registeret, der er gengivet foran under 3.1.3 – det virker ikke troværdigt, at han i 2009 overhovedet ikke skulle have fået noget at vide om eller interesseret sig for, hvad han skrev under på. Det bemærkes i øvrigt, at han den 20. februar 2012 uden rimelig forklaring har foretaget en søgning over 10 minutter på C. Ud fra en samlet bedømmelse har B begået et så alvorligt tillidsbrud, at bortvisningen har været berettiget. Midttrafik frifindes derfor for påstanden om løn i opsigelsesperiode og godtgørelse til ham.

A har også begået et alvorligt tillidsbrud. Forholdet kan imidlertid ikke bedømmes som værende lige så groft som det af B udviste, eftersom det må lægges til grund, at hun ikke har underskrevet den nævnte erklæring vedrørende adgang til CPR-registeret. Ud fra en samlet bedømmelse må opsigelsen af hende anses for rimeligt begrundet i hendes forhold og således berettiget. Midttrafik frifindes derfor for påstanden om tilkendelse af godtgørelse til hende.

Thi bestemmes:

Midttrafik frifindes.

Hver part bærer egne omkostninger ved sagens behandling og halvdelen af udgiften til opmand.

Børge Dahl